

**PROGRAMA DE GESTIÓ DE RESIDUS DE LA
CONSTRUCCIÓ DE CATALUNYA
2007-2012**

**CONSELL DE DIRECCIÓ DE L'ARC DE 23 DE
JULIOL DE 2007**

Document realitzat per :

Institut Cerdà

PROGRAMA DE GESTIÓ DE RESIDUS DE LA CONSTRUCCIÓ DE CATALUNYA (2007-2012)

1 INTRODUCCIÓ

El Programa de Gestió de Residus de la Construcció 2001-2006 ha fet una contribució important a la consolidació del model de gestió dels residus de la construcció i demolició de Catalunya i en la millora d'aspectes com els punts d'abocament incontrolats, els nivells de reciclatge o la gestió adequada de residus perillosos.

També en aquesta darrera etapa de gestió i fruit dels canvis normatius que s'han anat succeint, ha estat necessari adreçar esforços vers una dotació adequada d'infraestructures de gestió de residus de la construcció i demolició que, a la vegada, ha hagut d'ajustar-se progressivament a exigències ambientals creixents.

De forma complementària, l'Agència de Residus de Catalunya ha participat en la difusió de les pràctiques per a una gestió preventiva i adient dels residus de la construcció i demolició, a través de jornades, seminaris i, fins i tot, amb la participació en projectes que han avaluat la viabilitat tècnica de l'ús de materials reciclats procedents de residus de la construcció i demolició o les vies per incrementar la recuperació de plàstics i residus d'envasos de la construcció a les obres. Aquestes actuacions esdevenen particularment rellevants a l'hora de fer front a la gestió d'un flux de residus tan abundant, que va superar els 10 milions de tones per a l'any 2006.

Quant a l'àmbit local, cal esmentar les actuacions que els ens locals han impulsat, a fi de donar compliment al model de gestió en matèria de residus de la construcció i demolició que recull el Decret 201/1994, de 26 de juliol, modificat pel Decret 161/2001, de 12 de juny. L'adopció d'ordenances municipals sobre aquesta matèria ha permès estendre la regulació a gran part del territori català.

Tanmateix, encara resten pendents alguns reptes en matèria de gestió de residus de la construcció i demolició. En el context actual de gestió controlada d'aquests residus, es fa necessari potenciar el reciclatge dels residus de la construcció i demolició valoritzables que han estat dipositats, treballar en favor del mercat dels productes reciclats obtinguts a partir de residus de la construcció i demolició, desenvolupar noves aplicacions d'aquests materials i, en definitiva, garantir el compliment dels preceptes legals vigents al llarg de les diferents fases de gestió d'aquests residus.

El Programa de Gestió de Residus de la Construcció 2007-2012 és l'instrument que assumeix la planificació de la gestió de residus de la construcció i demolició per als propers anys a Catalunya i que haurà de donar resposta a tots aquests reptes, tot vetllant per afavorir que les opcions de gestió de residus de la construcció i demolició es basin en la prevenció de la generació d'aquests

residus i, quan això no sigui possible, en les alternatives que ambientalment resultin més respectuoses.

Quant a l'estructura del document, aquest consta d'una primera part, en què es detallen els objectius generals del Programa, s'analitza el marc normatiu que afecta els residus de la construcció i demolició (tant vigent com d'imminent aprovació) i s'adjunten algunes recomanacions per tal d'orientar la nova etapa de gestió d'acord amb les conclusions del balanç del PROGROC 2001-2006.

En una segona part, es presenta el nou Programa de gestió, amb les línies d'actuació previstes per al període 2007-2012, així com la informació sobre la inversió associada.

Finalment, la darrera part del PROGROC presenta els criteris que regiran la revisió del Programa en una etapa final del seu desenvolupament, així com els indicadors de seguiment que serviran per avaluar la gestió d'aquests residus de forma simultània a la implementació del Programa.

2 OBJECTIUS I ÀMBIT D'APLICACIÓ DEL PROGRAMA

2.1 Objectius i principis de gestió

L'objectiu últim del PROGROC ha de ser la millora de la gestió dels residus de la construcció i demolició en l'àmbit de Catalunya. De forma més concreta, el PROGROC persegueix altres objectius:

1. La consolidació del model de gestió de residus de la construcció i demolició a partir del desplegament de les infraestructures de tractament necessàries i d'aquells instruments que hi han de prestar suport.
2. El foment de la pròpia obra com la fase de referència per a la gestió correcta dels residus de la construcció i demolició, a través de les pautes metodològiques adients i les eines de comunicació que siguin necessàries.
3. La contribució al tancament del cicle de materials, de manera que els esforços de valorització dels residus de la construcció i demolició es vegin recompensats amb la consolidació d'un mercat de materials reciclats suficient per absorbir-los.
4. La millora dels processos de comunicació i control entre els agents implicats en la gestió de residus de la construcció i demolició.

Per atènyer tots aquests objectius, en tot cas, el PROGROC 2007-2012 haurà d'ajustar-se als principis generals de la gestió de residus que emanen de la normativa vigent i que es presenten a continuació:

1. Tant el productor, com el posseïdor o el mateix gestor de residus de la construcció i demolició hauran de vetllar per la minimització de l'impacte ambiental associat a les actuacions que realitzin envers el residu.
2. El principi de responsabilitat del productor assenyala la necessitat de repercutir sobre el productor els costos derivats de la gestió adient dels residus de la construcció i demolició.
3. Cal remarcar la responsabilitat compartida que tant els agents privats com els públics tenen a l'hora de prevenir, valoritzar o dipositar els residus de la construcció i, en definitiva, de garantir-ne la gestió adequada.
4. També des de l'Administració caldrà disposar els mecanismes necessaris perquè la societat en el seu conjunt pugui participar dels reptes plantejats, així com de les estratègies per aconseguir-los.

5. La lògica que ha de regir la gestió de residus de la construcció i demolició comportarà haver de dedicar majors atencions i recursos als objectius de prevenció i valorització d'aquests residus, per sobre dels dedicats a la seva gestió finalista.
6. La gestió de residus de la construcció i demolició haurà de tenir en compte en tot moment el principi de suficiència econòmica, ajustant-se a la lògica de gestió que prioritza la prevenció i valorització per sobre dels tractaments finalistes. En conseqüència, la distribució territorial de les infraestructures de tractament haurà de garantir, en la mesura del possible, costos de transport raonables per als productors a l'hora de gestionar els seus residus.

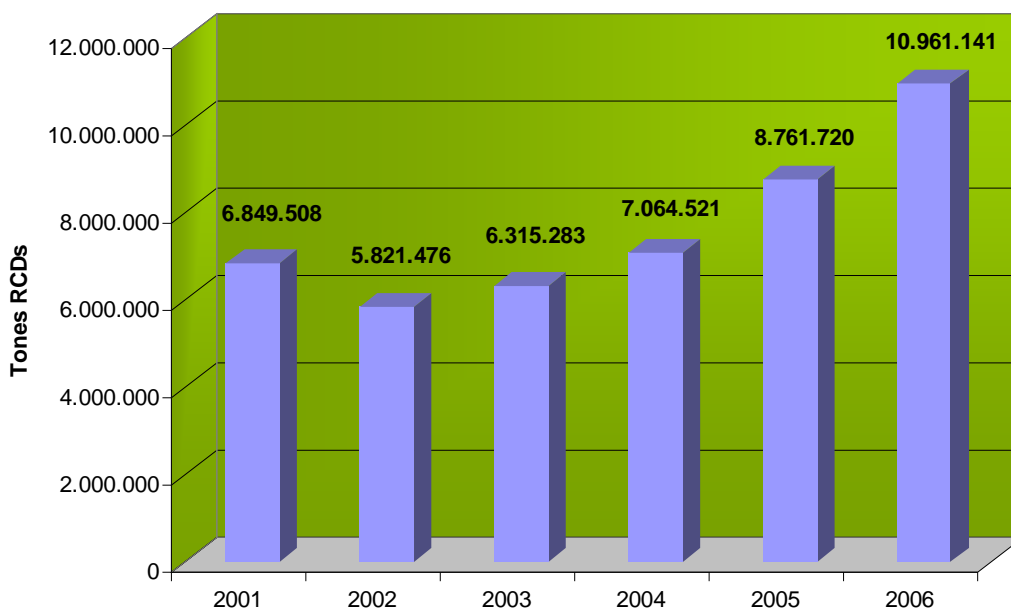
Amb la finalitat de clarificar la terminologia que s'emprarà al llarg del PROGROC, l'Annex 1 recull els conceptes bàsics vinculats a la gestió dels residus de la construcció i demolició, així com en descriu breument el significat.

3 PROGRAMA DE GESTIÓ PER AL PERÍODE 2007-2012

3.1 Prospectiva de la generació de residus de la construcció a Catalunya

La generació de residus de la construcció i demolició va estretament lligada a l'evolució del sector de l'edificació i l'obra civil. En els darrers anys, s'ha advertit com aquest sector ha cobrat protagonisme en l'àmbit dels indicadors econòmics i ha estat un dels motors del creixement a les nostres contrades. I això s'ha traduït en un increment dels residus de la construcció i demolició, tal i com mostra la figura següent:

Figura 1. Evolució de la gestió controlada de residus de la construcció, 2001-2006.

Font: Agència de Residus de Catalunya

Pel que fa a les previsions d'evolució de la generació de residus de la construcció i demolició per als propers anys, d'acord amb l'informe Euroconstruct¹, es constaten possibilitats d'una certa continuïtat en el creixement del sector. Tanmateix, existeixen indicadors prou tangibles, com l'augment en els tipus d'interès o l'increment en l'endeutament, que apunten vers un estancament progressiu de l'activitat constructora.

¹. L'Informe Euroconstruct (desembre de 2006) presenta la prospectiva del sector de la construcció i avança les evolucions a curt termini quant a l'edificació residencial, no residencial i l'obra civil. És un informe que es personalitza per cadascun dels 19 països que tenen representació al grup de recerca Euroconstruct.

De totes maneres, la forma com això es preveu que repercuteixi sobre la generació de residus de la construcció i demolició segueix apuntant vers un increment en el volum del residu generat, si bé amb una intensitat inferior a l'existent en els darrers anys.

Concretament, les previsions de l'esborrany del Pla Nacional Integrat de Residus 2007-2015 pel que als residus de la construcció i demolició, apunten vers un creixement de l'1,62% anual en promig per al període 2006-2010.

Tenint en compte aquestes previsions i les perspectives d'evolució del sector en els propers anys, els escenaris de generació de residus de la construcció i demolició que es dibuixen per a Catalunya es recullen a la taula següent:

Taula 1. Previsions de la generació de residus de la construcció i demolició a Catalunya durant el període de gestió del PROGROC 2007-2012, en milions de tones.

Estimació de la generació de residus de la construcció i demolició (milions de Tn)					
2007	2008	2009	2010	2011	2012
10,8	11,1	11,3	11,5	11,7	12,0

La moderació en les pautes de creixement de la generació de residus de la construcció i demolició, a banda dels factors ja esmentats, resultarà de l'èmfasi en la reutilització del material i la seva valorització tant dintre com fora de l'obra, emparada per allò que recull el projecte de Reial Decret de residus de la construcció i demolició. En aquest sentit i com es recull a l'apartat següent, la progressiva conscienciació dels agents implicats en la producció i gestió d'aquests residus pretén invertir aquestes tendències de creixement i contenir el volum de residus de la construcció i demolició produïts i gestionats.

3.2 Objectius de gestió de residus de la construcció i demolició

Sens perjudici dels objectius generals i dels objectius específics emmarcats a cadascun dels eixos d'actuació, el PROGROC 2007-2012 es planteja un seguit d'objectius quantitatius relatius a la gestió dels fluxos de residus que es presenten a la taula següent:

Taula 2. Objectius quantitatius de gestió dels residus de la construcció i demolició durant el període 2007-2012.

OBJECTIUS QUANTITATIUS DEL PROGROC 2007-2012	
Recollida i gestió controlada dels residus de la construcció i demolició	100%
Reducció de la generació de residus de la construcció i demolició	10%

Reciclatge de residus de la construcció i demolició	50%
Valorització dels residus d'envasos de materials de la construcció	70%
Recollida selectiva i correcta gestió de residus perillosos	100%

Aquests objectius de referència representen una tendència de continuïtat respecte a les previsions de l'anterior PROGROC i donen compliment als objectius establerts a l'esborrany del Pla Nacional Integrat de Residus 2007-2015.

Annex 1. Balanç del Programa de Gestió de Residus de la Construcció a Catalunya 2001-2006.

1. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ I GESTIÓ DELS RESIDUS DE LA CONSTRUCCIÓ

D'acord amb les dades de l'Agència de Residus de Catalunya, durant l'any 2006 es gestionaren un total de 10.961.141 de tones de residus de la construcció mitjançant instal·lacions autoritzades (plantes de reciclatge, plantes de transferència i dipòsits controlats).

L'increment que s'ha produït en el nombre de tones de residus de la construcció gestionades controladament, especialment en la darrera etapa del període de gestió (2004-2006), s'explica en part important pels esforços adreçats a la supressió de punts d'abocament incontrolats. Però un altre factor que hi ha contribuït té a veure amb l'increment del nombre d'instal·lacions dedicades al tractament d'aquests residus, que ha passat de les 47 instal·lacions que existien al 2001, a les 62 que operen a 2006.

Un major detall de l'evolució de la gestió dels residus de la construcció per al període 2001-2006 es recull a la taula següent:

Taula 1. Estadística de gestió dels residus de la construcció a Catalunya per al període 2001-2006.

Evolució de la gestió de residus de la construcció a Catalunya 2001-2006						
Concepte	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gestió						
Gestió controlada	6.849.508	5.821.476	6.315.283	7.064.521	8.761.720	10.961.141
Deposició controlada	6.625.082	5.475.378	6.164.451	6.862.533	7.248.881	9.081.555
Valorització*	224.426	346.098	150.832	201.988	1.512.838	1.879.586
Ràtio tones/habitant i any	1,15	0,97	1,04	1,01	1,25	1,54
Servei						
Comarques amb servei	25	28	29	28	29	31
Població amb servei	5.975.697	6.027.571	6.086.337	6.371.024	6.391.629	6.477.476
Percentatge de població	94%	93%	91%	94%	91%	91%
Instal·lacions						
Plantes de valorització	4	3	3	9	12	13
Plantes de transferència	3	4	5	7	6	8
Dipòsits controlats de runes i terres	40	43	43	43	46	41

* La valorització inclou tant el reciclatge de residus de la construcció en plantes de reciclatge com la seva reutilització.

Font: Agència de Residus de Catalunya.

Algunes observacions que poden realitzar-se entorn les dades de gestió per al període de vigència del PROGROC 2001-2006 són:

- La gestió controlada dels residus de la construcció i demolició s'ha orientat principalment cap a la deposició controlada, el que en part s'explica per l'encara progressiu desplegament de les plantes de reciclatge al territori.
- Hi ha hagut una evolució positiva quant als nivells de residus valoritzats en els anys de desenvolupament del Programa.
- S'ha incrementat paulatinament la població abastada per un servei de gestió controlada dels residus de la construcció i demolició.

- S'ha produït una millora substancial en la dotació d'infraestructures de tractament, tot destacant les 13 plantes de reciclatge que ja han operat durant 2006. La figura següent mostra la ubicació de les instal·lacions de gestió de residus de la construcció a Catalunya a 2006:

Figura 2. Localització comarcal de les instal·lacions de gestió de residus de la construcció i demolició a 31 de desembre de 2006.

Font: Agència de Residus de Catalunya.

1.1 Grau de compliment dels objectius fixats pel Programa de Gestió de Residus de la Construcció de Catalunya 2001-2006

El grau d'assoliment dels objectius i el calendari de fites que el PROGROC estableia per al 2006 es mostra a la taula següent:

Taula 2. Grau d'assoliment dels objectius del PROGROC quant al desenvolupament d'infraestructures de gestió.

Grau d'assoliment d'objectius				
Paràmetres de gestió	Nivells assolits l'any 2004	Nivells assolits l'any 2005	Nivells assolits l'any 2006	Objectius 2006
Xarxa integrada d'instal·lacions				
Dipòsits de terres i runes	67%	72%	64%	100%
Plantes de valorització	16%	22%	24%	100%
Indicadors de qualitat de la gestió				
Dipòsits amb llicència ambiental	44%	62%	78%	100%
Percentatge de reciclatge respecte el total de residus de la construcció i demolició gestionats controladament	3%	17%	17%	50%

Font: Agència de Residus de Catalunya.

En termes generals, cal remarcar que el desenvolupament d'infraestructures en el darrer període de gestió no ha assolit el nombre d'instal·lacions previstes d'acord amb el PROGROC 2001-2006. Tanmateix, cal realitzar alguns matisos a aquesta observació:

- La xarxa de dipòsits legalitzats i el nombre de dipòsits amb llicència ambiental presenten una evolució positiva i pràcticament donen servei al conjunt del territori català.
- Tot i el seu increment progressiu, encara és necessari potenciar el desplegament de les plantes de reciclatge de residus de la construcció a Catalunya.
- Malgrat que el grau d'assoliment dels objectius en matèria d'infraestructures ha estat relatiu, la xarxa actual permet donar servei a més del 90% de la població de Catalunya.